

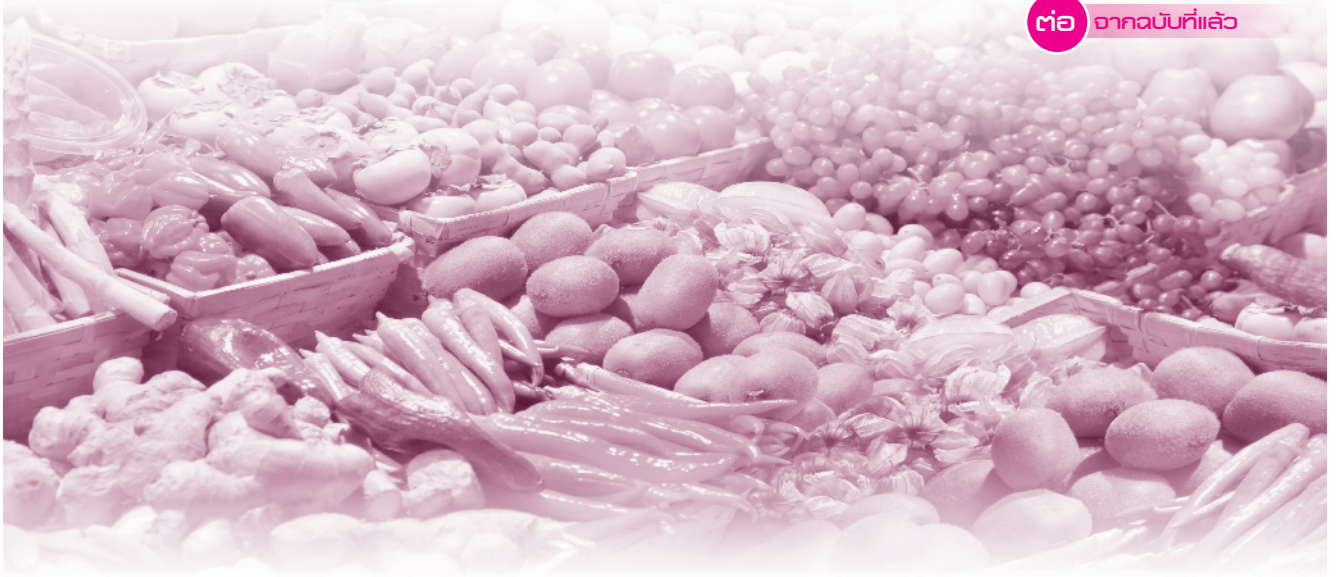

วิชิชาปุโร วิถีไทย วิถีโลก

ดร.ปัทมาภรณ์ พันธุธรรณพงศ์

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

ท่าน สมาชิก และผู้อ่านที่รักทุกท่านครับ ประเด็นเรื่อง TPM ที่เราคุยกันในตอนที่แล้ว คือ การแก้ปัญหาที่ต้นราก โดยมีสามองค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือ หาปัญหาให้พบ แก้ปัญหาให้จบ ลบสาเหตุของปัญหาให้สิ้น ซึ่งหากทำได้ครบองค์ประกอบนี้ โอกาสการเกิดปัญหาซ้ำซากก็จะลดลง และทำให้ปัญหาหมดไปในที่สุด ทำให้องค์กรมีทรัพยากรเหลือที่จะไปแก้ปัญหาใหม่ๆ หรือมุ่งสู่การปรับปรุงพัฒนาใหม่ๆ ได้ในที่สุด ในสามองค์ประกอบนี้การหาปัญหาให้พบเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นก้าวแรก โดยมีเครื่องมือหลักที่นิยมใช้กัน คือ Why-Why Method และแผนภูมิเหตุ และผลหรือผังก้างปลา ซึ่งนำไปสู่แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาในที่สุด

เรามารู้กันทั้งสองประเด็นที่เหลือได้แก่ **“วินัย การทำให้เป็นมาตรฐาน และการทำให้ง่ายขึ้น”** และสุดท้ายคือ **“การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง”**

คำว่า **“วินัย”** ในที่นี้จะหมายถึงการประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนด ข้อตกลง กฎระเบียบ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน ฯลฯ

ว่ากันว่าชาวญี่ปุ่นลูกหลานชาวมุริ เลือดบูซิดอ เป็นชนชาติที่มีระเบียบวินัยมากที่สุดชนชาติหนึ่งของโลก... ที่จริงต้องบอกว่าเป็นชนชาติที่ยึดมั่นระเบียบวินัยมากที่สุดชนชาติหนึ่ง

เพราะข้อกำหนด ข้อตกลง กฎระเบียบ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ฯลฯ นั้นเป็น “ของตาย” เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นมาโดยบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งจะไม่มียุติธรรมใดๆ ทั้งสิ้นหากผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติไม่ใส่ใจ ไม่ยึดมั่นหรือไม่มี “วินัย” นั่นเอง

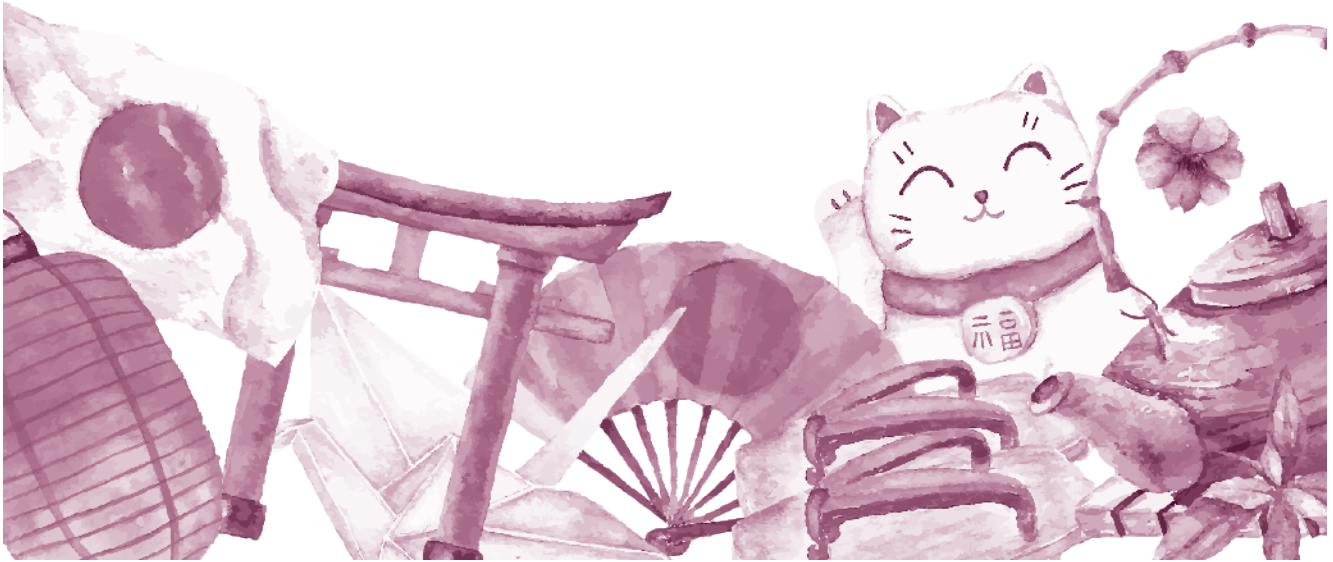
พูดไปทำไมไม่มี... ว่ากันว่าชาวไทยลูกหลานเจ้าพระยานั้นไม่ค่อยรู้จักรักษาวินัยเท่าไรไม่อย่างนั้นคงไม่มีวลีที่คุ้นหูว่า...”ทำได้ตามใจคือไทยแท้”...

หรือไม่ต้องมีรั้วกั้นกลางถนน และสะพานลอยข้ามถนนต่างๆ ที่ทำแค่ทางม้าลายที่แยกสัญญาณไฟจราจรก็พอ

เมื่อเร็วๆ นี้ผมได้ฟังรายการวิทยุที่คุณหมอบุญชัย อิศราพิสิษฐ์ ซึ่งเคยเป็นโรคหลายชนิดทั้งความดัน เบาหวาน ไชมันโนเลือดสูง ฯลฯ แต่กลับหายขาดจากโรคเหล่านี้ทั้งหมดได้โดยการเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทาน และการใช้ชีวิตของตนเอง

คุณหมอให้คาถาเป็นวลี 5 ชุดว่า เข้าใจ ศรัทธา ปฏิบัติ วัดผล บอกต่อ... ซึ่งหากปฏิบัติได้ตามที่คุณหมอบอก คือ ใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเรา รับประทานผัก และปลาเป็นหลัก ลดหวานเค็ม ไขมันรับประทานสติวิใหญ่ นม ฯลฯ ออกกำลังกายสม่ำเสมอแล้ว โรคภัยยอดฮิตของคนยุคปัจจุบันก็จะไม่มากล้ำกราย

หรือถ้าเป็น ก็จะสามารถหายขาดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาควบคุมโรคตลอดชีวิตตามแบบที่รักษากันอยู่โดยแพทย์แผนปัจจุบันทั่วไปครับ

คุณหมอได้อธิบายไว้ว่าสนใจว่าสิ่งที่จะทำให้คนนำเรื่องของตนเองไม่เคยชินไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่ตนไม่ชอบนั้น “ศรัทธา” เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเมื่อมีศรัทธาก็จะมีความพยายามนำไปปฏิบัติ

และหากวัดผลดูแล้วได้ผลจริงๆ ตามที่มุ่งหวัง เช่น ปริมาณน้ำตาล ไขมันในเลือด และ/หรือความดันลดลงแล้ว ก็จะมีแรงจูงใจให้ทำต่อเนื่องต่อไป

อีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง คือ การสร้างวินัยเกิดขึ้น จนยึดมั่นสิ่งที่พึงปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย

แล้ว “วินัย” จะสร้างได้อย่างไรล่ะครับ?

เครื่องมือในการสร้างวินัยที่ได้ผลมากที่สุดที่ชาวญี่ปุ่นใช้กันมานานแสนนาน ก็คือ 5S หรือคนไทยเรียกกันว่า 5ส นั่นเอง

แทบทุกองค์กรในประเทศไทยจะเริ่มกระบวนการพัฒนาปรับปรุงงานด้วยการทำ 5ส กันทั้งนั้นครับ แต่จะมีสักกี่องค์กรหรือกี่คนที่ทราบเหตุผลว่าทำไมต้อง 5 ?

ทำไมไม่ 4 หรือ 6,7,8... ไปเลย?

ตรงนี้มีข้อสังเกตนะครับว่าหลายองค์กรในประเทศไทย รวมทั้งคนไทยหลายๆ คนหลงเชื่อในเรื่อง “ปริมาณ” ว่าเท่ากับ “คุณภาพ” นั่นคือยิ่งมากยิ่งดี

พอมิ “นักวิชาเกิน” เสนอเรื่อง 6 ส 7 หรือแม้แต่ 8 ส. ก็ฮือฮาวัว ต้องดีกว่า 5 ส. แน่ๆ ซึ่งที่ถูกต้องแล้วผมขอเรียนว่าหากทำจริงจัง 2 ส. ก็พอแล้วละครับ

แล้วทำไมถึงกลายเป็น 5 ส. ได้ละ ? ท่านอาจารย์ Suyama ประมาจารย์ด้านคุณภาพได้เฉลยไว้อย่างกระจ่างแจ้ง

ซึ่งผมขอนำมาทบทวนไว้ ณ ที่นี้ครับว่า คนญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยเป็นคนถือโชคถือกลางเช่นเดียวกับคนเอเชียหลายๆ ชาติ

ชาวญี่ปุ่นถือว่า เลข 3, 5, 7 เป็นเลขนำโชค ในขณะที่เลข 4 และ 9 เป็นเลขอัปโชค... ซึ่งเป็นเพราะคำพ้องเสียงในการอ่าน

เลข 4 อ่านเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า shi... พ้องเสียงกับคำที่มีความหมายว่า “ตาย” ครับ

ส่วน 9 นั้น อ่านเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า Kyu หรือ Ku... เป็นคำขึ้นต้นของคำว่า kurushii แปลว่าลำบากยากเย็นครับ

ดังนั้นอะไรที่เป็นข้อปฏิบัติ สิ่งที่ทำประจำหรือสิ่งมงคล จะไม่ใช่จำนวน 4 หรือ 9 โดยเด็ดขาด

ที่มาของ 5 ส. มาจากคำสอนของแม่บ้านที่พัวพันกับพ่อบ้าน และลูกบ้านว่าให้ทำ Seiri Seiton หรือ สะสาง สะดวก ให้ดีๆ คือ ขจัดของไม่จำเป็น และจัดของที่จำเป็นให้เข้าที่

ผู้บริหาร และพนักงานในสถานประกอบการทั้งหลายเห็นว่าการทำอย่างนี้ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้นมาก ก็เลยนำเอามาใช้ในที่ทำงานบ้าง

แต่เนื่องจากมันไม่ได้สามตามทำนองของสิ่งมงคล ก็เลยเติม Seiso เข้าไป ซึ่งเป็น ส. ที่สามที่แปลว่า “สะอาด” หรือ “ทำความสะอาด”

แล้วกลายเป็น 5 ได้ยังไงล่ะครับ?... คงต้องต่อกันในตอนหน้าละครับ